

ARQUEOCEC

FULL INFORMATIU DEL GRUP D'ARQUEOLOGIA
"PELEGRÍ CASADES I GRAMATXES"
(Secció d'Història i Art)

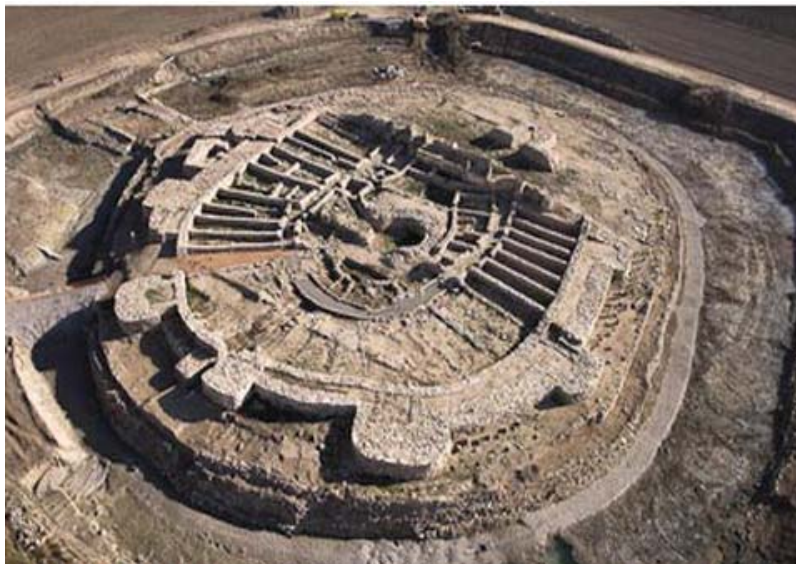
Any 3

Núm. 22

Abril 2013

ACTIVITATS, FETS I NOTÍCIES D'ARQUEOLOGIA I PATRIMONI

LA TROIA CATALANA

ELS VILARS (Arbeca)

EXCURSIÓ-VISITA A "LA FORTALESA IBÈRICA"
DISSABTE DIA 20 D'ABRIL 2013

La fortalesa dels Vilars és única en tot el món ibèric. Situada a la comarca de Les Garrigues, al mig de la plana i vora el canal d'Urgell. La seva singularitat es troba en el seu complex sistema defensiu que es remunta al S-VIII aC. És en aquest aspecte on s'hi troba la semblança amb la mítica ciutat de Troia. La fortalesa, reformada en diferents etapes, fou concebuda perquè fos inexpugnable: una muralla de cinc metres d'amplada amb dotze torres, una barrera de pedres plantades (camp frisi) i un fossat de tretze metres d'amplada per quatre de fondària.

Els ilergetes basaven la seva economia, com gairebé totes les societats ibèriques i antigues en general, a les activitats anomenades del sector primari, fonamentalment l'agricultura i la ramaderia i aquestes determinaven el dia a dia i el ritme anual de la vida d'aquets pobles.

LA DAMA D'ELX

Aquest famós bust conegut com la Dama d'Elx està considerat com una escultura d'art iber, datada al S-IVaC. O potser S-V, és a dir de l'època romana. Es va descobrir el dia 4 d'agost de 1897, i de manera totalment casual, en desmuntar el vessant d'un turó de l'Alcúdia per tal d'anivellar el terreny i adaptar-lo a l'agricultura. Un xicotet de nom Manuel Campello Esclapez, la feina del qual era la de proveir d'aigua els treballadors i que estava jugant amb un pic, va donar un cop al que de moment semblava una pedra. En apartar la terra que hi havia al seu entorn va descobrir que es tractava d'un bust, i sense donar-li cap importància el va deixar a un costat. Després els obrers es limitaren a apartar-la per seguir treballant, fins que al vespre, en plegar, el recolliren i el portaren al domicili del propietari de la finca, que va decidir exposar-la dalt d'un tamboret en el balcó de casa seva, de manera que els habitants de la ciutat poguessin admirar la “**Reina Mora**” que és com van començar a anomenar-la.

Vint-i-sis dies després la va vendre al senyor Pierre Paris per 4000 fr. (que ara equivalien a poc més de 30 €) amb destinació al Museu del Louvre de Paris.

A Elx la venda del bust hi va caure com un llamp i moltes veus es varen aixecar criticant la venda del patrimoni local i reclamant el seu retorn.

Després d'intenses negociacions el dia 8 de febrer de 1941, el bust de la Dama d'Elx va retornar a Espanya, però es va quedar al Museo Arqueologico Nacional (Madrid). Ara són moltes les veus a Elx que tornen a reclamar el seu retorn a la ciutat.

DOLMEN DE CASTELLTALLAT

Aquest dolmen fou explorat a principi de la dècada dels anys vint pel grup d'arqueologia del Centre Excursionista Montserrat de Manresa, dirigit per mossèn Valentí Santamaria. Molts anys més tard, Miquel Cura i Rosó Vilardell identificaren en el seu aixovar un fragment de terrissa campaniforme i el publicaren.

Miquel Cura l'ha classificat com un megàlit del tipus anomenat “arca amb vestíbul-pou” una variant de la cambra simple.

Aquest megàlit presenta com tots els del seu gènere, una cambra de forma rectangular, amb una petita cel·la o vestíbul adjacent, per on s'accedia des de la superfície del túmul en fer els enterraments successius. El material que s'hi va recuperar el podem veure exposat al Museu Comarcal de Manresa.

Actualment la llosa Nord és trencada i la llosa de coberta està posada al biaix per tal d'evitar que caigui.

Podrem localitzar el dolmen a la dreta de la carretera de Sant Mateu de Bages a Castelltallat, després del trencall que mena a la Figuera i en una posició dominant.

Dos membres del Grup d'Arqueologia del CEC el varen visitar el passat mes de febrer, arrel d'aquesta visita es va adreçar una carta a l'alcalde de Sant Mateu de Bages Sr. Pere Ribera, demanant-ne la seva restauració.